

שיחת השבוע

יש חדש

ההתוועדות המרכזית

ועד כפר חב"ד מזמין את הציבור הרחב להתוועדות לכבוד יום הולדתו של הרבי, שתתקיים אי"ה ביום חמישי, י' בניסן, בבית הכנסת 'בית מנחם' בכפר חב"ד, בהשתתפות אדמו"רים, רבנים ואישי ציבור. הנושא המרכזי בהתוועדות יהיה מלאות שלושים שנה להופעת סדרת 'אגרות קודש'. אורח מיוחד בהתוועדות: הרב יהודה לייב גרונר, מזכירו של הרבי. תזמורתו של ר' מנחם טויסטר תנעים בקטעי שירה וזמרה.

עושים סדר בעולם

שליחי חב"ד ברחבי העולם נערכים לארגון כשלושת אלפים סדרים ציבוריים, שבהם ישתתפו כרבע מיליון יהודים. סדרים כאלה יהיו בנפאל, בסין, בתאילנד, ביוון, בקפריסין, בבולגריה, בטורקיה, בקונגו, בניגריה, בקמבודיה ועוד. השאיפה היא לאפשר לכל יהודי לחגוג את הסדר כהלכתו. פרטים על הסדרים באתר www.chabad.org/seder.

רגעים של קסם

יועצת הנישואין מרב לביא הפיקה את רגעים של קסם - ארבעה משחקים שבכוחם לשבור את השגרה השוחקת ולרענן את הקשר שבין בני הזוג. "השגרה שוחקת", היא מסבירה. "גם סיר רותח שיורד מהאש, במוקדם או במאוחר יתקרר. לכן צריך לשמור תמיד על הלהבה". טל' 050-7082627.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארבע אילת ניו יורק

בניסת השבת 6:22 6:38 6:29 6:40 6:38 7:02

צאת השבת 7:36 7:38 7:38 7:38 7:34 8:02

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 073-2480711 • פקס' 03-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

ליל הסדר דורש הכנה

כדי שליל הסדר ימלא את ייעודו נדרשת הכנה שאינה נופלת בחשיבותה מהמולת הקניות והבישולים. מה הסיפור שנספר לילדינו?

ילדים מתכוננים לפסח ומתנסים בהכנת מצה (צילום: רובי קסטרו)

התורה גם מצווה אותנו לדבר אל כל ילד בשפתו וברמתו. אנו נדרשים לתת ל'חכם' את התשובה המעמיקה הראויה לו, ולגרות את סקרנותו של מי 'שאינו יודע לשאול'. כדי להצליח במשימה זו אנו נדרשים להתכונן לכך ברצינות הראויה, ואז באמת נצליח להעביר לילדינו את החוויה המיוחדת הזאת ואת המסורת היהודית.

סוד הישרדות

אי אפשר שלא להתרגש מעצם המחשבה, שכאשר אנו מסובים בליל פסח אל שולחן הסדר, אנו ממשיכים למעשה - בפעם ה-3329 - את המסורת המופלאה של מאות דורות. כך בדיוק ישבו אבותינו לפני מאות ואלפי שנים, כך בדיוק חגגו את ליל הסדר יהודים במרוקו ובפרס, ברוסיה ובצרפת, בטורקיה ובתימן, בהולנד ובאוסטרליה, באמריקה ובספרד. זה החוט המקשר את מיליוני התאים של העם היהודי עם מעיין החיים של המסורת.

סוד הישרדותו המופלאה של העם היהודי - שנדד בכל קצווי תבל וסבל השפלות, רדיפות וניסיונות השמדה - נזקף במידה רבה גם ללילה הזה. בזכותו זוכרים אנו כיצד קם עמנו והיה לעם, ומה המסר הנצחי שאנו נושאים עמנו ומעבירים מדור לדור. האמונה האיתנה בגאולה היא שהעניקה לנו את הגאולה ממצרים, ובזכותה ניושע בגאולה השלמה.

המולת ההכנות לפסח המתקרב כבר בעיצומה. בבתים מתנהלות במלוא המרץ עבודות הניקוי והקראוץ. מאפיות המצות פועלות מבר קר ועד ערב. בחנויות נערכות הקניות לקראת החג, ועוד מעט יתחילו הבישור לים וההכנות האחרות לחג הגדול. אבל בתוך ההיערכות הגדולה נדרשת תשומת לב גם להיבטים הרוחניים של החג.

האתגר המרכזי העומד לפתחנו בחג הזה הוא יישום הציווי "והגדת לבנך" - להנחיל לדור הצעיר את סיפור לידתו של עם ישראל ולהעביר לו את המסורת והמורשת. זה למעשה עיקרו של ליל הסדר. בלילה הזה שמור לילדים מקום מרכזי. הם שואלים את ארבע הקושיות, הם מככבים בהגדה בדמות ארבעת הבנים, וההגדה היא למעשה תשובה לשאלותיהם.

סיפור בהתאמה אישית

האם אחרי שהילדים ישאלו את ארבע הקושיות הם יזכו לקבל תשובות? תחשבו על זה, האם אנחנו באמת משיבים לילדים על השאלות ששאלו, או מסתפקים במחאות כפיים על ששרו יפה 'מה נשתנה?' ואולי, בשקט-בשקט, נתנה אם אנדעצמנו יודעים את התשובות (למה, למשל, "בכל הלילות אין אנו מטבילים אפילו פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים"?).

כדי שליל הסדר ימלא את ייעודו נדרשת הכנה שאינה נופלת בחשיבותה מהמולת הקניות והבישולים. ההורים צריכים לייחד מחשבה לתוכנו הרוחני של האירוע. להכין רעיונות וסיפורים. לחשוב על דרכים מעניינות כיצד לתפוס את תשומת לבם של הילדים ולגרום להם לחוות את תוכנו של החג.

סביר להניח שאת הסיפור הבסיסי של יציאת מצרים הילדים כבר מכירים מגן הילדים ומבית הספר. זו ההזדמנות שלנו להעשיר את הסיפור במדרשי חז"ל ובמשמעויות הנצחיות של יציאת מצרים. במשפחות רבות מספרים את סיפור 'יציאת מצרים' המשפחתית, שגם היא חלק מסיפורו הגדול של העם היהודי.

חיבה וענווה

אמת ותורתו אמת". משה היה גדול הנביאים ובוודאי הכיר את מעלותיו וסגולותיו. איך היה בה בשעה עניו "מכל האדם"?

תנאי ללימוד

מוסבר על כך שמשה אכן הכיר את מעלותיו, אלא שהוא זקף אותן לזכות הקב"ה. כעבד נאמן ידע שכוחותיו וסגולותיו לא באו ממנו, אלא מלמעלה, וחשב שאילו אדם אחר היה מקבל את הכוחות האלה היה משתמש בהם בדרך טובה ממנו.

מכאן אנו למדים כי כדי להתעלות בלימוד התורה צריך לאמץ את התנהגותו של משה רבנו. כשם שהר סיני ומשה רבנו ייצגו ענווה ושפלות, כך יהודי הרוצה לזכות ל"פתח לבי בתורתך", צריך להקדים "ונפשי כעפר לכול תהיה". וכאשר הוא עושה כן, הקב"ה, בקריאה של חיבה, פותח את לבו של היהודי עד שבכוחו להשיג בתורה למעלה מיכולותיו.

(ספר המאמרים תשל"ו, עמ' 132)

אמרת השבוע

יהודי כשר

הצטופפו חסידים סביב שולחנו של בעל ה'שפת אמת', ודחפו למדן עשיר, שהיה מתייחר בעושרו ובתורתו. התמרמר האיש ורטן: "דרך־ארץ!".

הבחין בכך הרבי ואמר לחסידים: "אל תדחפו אותו". לאחר מכן אמר לאיש בנימת התנצלות: "זו דרכם של חסידים, הם נדחקים סביב יהודי כשר".

הגיב העשיר בענווה מעושה: "וכי יהודי כשר אני?".

השיב הרבי: "לכן אמרתי שלא ידחפו אותך".

פתגם חסידי

"קדשי קדשים" – קדושי עולם, 'שחיתתן בצפון' – הם שוחטים את היצר ומתגברים עליו בסתר, באין איש רואה. אבל 'קדשים קלים' – בני־אדם קלי דעת, 'בכל מקום' (רבי נחמן מקוסוב)

הקרבות, עשה הפסקות "כדי ליתן רווח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה". מכאן שגם הלימוד עצמו התאפיין בחיבה, כפי שנוהג רב המחבב את תלמידו, שהוא מגביל את עצמו ליכולותיו של התלמיד. ואף כאן הקב"ה התאים את עצמו למשה רבנו ועשה הפסקות, כדי להקל עליו את קליטת הדברים.

ענווה כלי לתורה

לנוכח החיבה הזאת נשאלת השאלה, מדוע האות א' במילה ויקרא היא 'אל"ף זעירא'; והלוא תוכנה של הקריאה מבטא את גדולתו של משה רבנו, ולמה דווקא זה המקום למזער אות במילה ויקרא?

התשובה טמונה בהיותו של משה רבנו מקבל התורה מסיני. כשם שהר סיני נבחר לקבל את התורה מפני הענווה שהוא מסמל, כך נבחר משה לקבל את התורה מכיוון שהיה "עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה". האות א' הקטנה מבטאת אפוא את ענוותנותו של משה. אך משה מייצג את מידת האמת – "משה

ידוע שכל מילה בתורה צופנת בתוכה איך ספור משמעויות נסתרות, וכן הוא גם באשר לכל אות ותג בתורה. המחשה לכך מופיעה במילה הראשונה של פרשת השבוע, ויקרא, שהיא גם שמו של הספר כולו.

הפתיחה – "ויקרא אל משה" – לכאורה תמוהה, שכן לא מוזכר כלל מיהו הקורא. על כך נאמר במדרש: "אמר הקב"ה: אני הוא הקורא, אני הוא המדבר". בתורת החסידות מוסבר שמקור הדיבור גבוה ונעלה כל־כך מבחינה רוחנית, עד שזהותו נסתרת. ההתגלות האלוקית למשה רבנו הייתה מהמקום הנעלה ביותר.

רוח להתבוננות

רש"י מצטט את דברי חז"ל, שקריאת הקב"ה אל משה היא ביטוי של חביבות גדולה כלפיו. קודם שמסר הקב"ה למשה את ציווי התורה, הקדים וקרא אליו קריאה של חיבה.

עוד ביטוי של חיבה משתקף במאמר חז"ל שכאשר הקב"ה לימד את משה את דיני

מן המעיין

קרבתו | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

קרבת מעצמך

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה" (ויקרא א.ב.). אם תקריבו "מכם", מעצמכם, את האדם שבכם, הרי זה "קרבן לה"; אבל שתמצאו לנכון חובה בהקרבת הבהמה בלבד, אף זה קרבן הוא, אך לא קרבן לה".

(של"ה)

מזכה את העולם

"אדם כי יקריב... תקריבו את קרבנכם" (ויקרא א.ב.). פתח בלשון יחיד וסיים בלשון רבים, על־פי מאמר חז"ל (קידושין מ) "עשה מצווה אחת, אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות". כשאדם מקריב קרבן לה', הוא מזכה את הרבים איתו.

(תולדות יצחק)

בכוחו של הכוהן

הקרבת מוקריבים על־ידי הכוהנים דווקא, כי רק הכוהן, איש החסד, יכול לפעול הן את העלייה הן את ההמשכה הנוצרות על־ידי הקרבן.

(ספר המאמרים קונטרסים)

כפרה על המחשבה

"אם עולה קרבנו" (ויקרא א.ג.). קרבן העולה נזכר ראשון בין הקרבנות, כי העולה באה לכפר על הרהורי לב, על מחשבות רעות, והמחשבה קודמת תמיד למעשה.

(רבנו בחיי)

הקרבת הרצון

"יקריב אותו לרצונו לפני ה'" (ויקרא א.ג.). את הרצון צריך להקריב לפני ה', בבחינת "בטל רצונך מפני רצונו" (אבות ב.ד.). עיקר הכוונה היא לבטל ולהקריב את הרצון לעבודת ה'.

(הכתב וקבלה)

הפיכת החמימות לאש

הקרבת הדם בעבודה בנפש האדם היא הקרבת הרצון. "הדם הוא הנפש". את כל החמימות בנפש יש להפוך בכל יום לרשפי אש שלהבת י"ה, בעבודת התורה והתפילה ובקיום מצוות.

(ספר המאמרים תרצ"ו)

שלוש עליות

"אשה ריח ניחוח לה" (ויקרא א.ט.). הקרבנות פועלים עלייה בכל העולמות. בפסוק נרמזות שלוש העליות: "אשה" – העלייה מעולם העשייה; "ריח" – העלייה מעולם היצירה; "ניחוח" – העלייה מעולם הבריאה לעולם האצילות.

(ספר המאמרים ת"ש)

עלייה בכל העולמות

אם בהקרבת הקרבן הגשמי נאמר: "רזא דקורבנא עולה עד רזא דאיין־סוף", על אחת כמה וכמה שבהבאת הקרבן האמיתי, כאשר האדם פועל בנפשו את כל ענייני הקרבן, גורם הוא בזה עלייה בכל העולמות.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

תעוזה מול הקצין

וילונות החדר במלון היו מוגפים. הפגישה הייתה קצרה והתנהלה בחצאי רמזים.

אלה היו הימים שאחרי מלחמת העולם השנייה. ברחבי פולין נדרו ניצולי המלחמה, שנותרו גלמודים ובודדים. בניסי ניסים חמקו מן התבערה שאכלה את יהדות אירופה. עתה ניסו לשקם את חייהם, וייחלו לצאת מהאדמה הספוגה בדם יהודי ולעלות לארץ ישראל.

סכנה חדשה ריחפה מעליהם. הצבא האדום, ששחרר את פולין מהנאצים, הביא עמו את שלטון הקומוניזם, ששם לו למטרה להכחיד את היהדות. הניצולים בפולין ידעו כי עליהם לצאת ממנה בטרם יינעלו השערים.

בעבור אלה היה ר' שמאי גינבורג המלאך הגואל. הוא היה חסיד גור, שלצד גאונותו בתורה נשא בעול העסקנות והיה פעיל בסוכנות למען יהודים. הוא עשה כל שביכולתו כדי לחלץ מספר גדול ככל האפשר של יהודים מפולין.

עמו פעל שליח מחלקת העלייה של הסוכנות, ר' אהרון גרינמן. עתה נועדו השניים עם אישיות בכירה מאוד במשטר הפולני - מפקד משטרת החופים.

"יש לי עניין אישי אליך", פנה אליו ר' אהרן בפולנית צחה. כיליד ורשה שלט היטב בשפת המדינה. ואולם הקצין קטע את דבריו. "דבר יידיש!", ביקש.

השניים, שדבר זהותו היהודית של האיש היה ידוע להם, הופתעו ממחוות הקרבה שהפגין. הקצין היה ידוע כמפקד קפדן ותקיף, שמיעט להביע רגשות. מלכתחילה פפקו מאוד בסיכויי הפגישה, וסברו שאין סיכוי לשכנע את האיש לשתף פעולה עם הברחת ספינת יהודים. אבל הפתיחה היידישית אולי צופנת סיכוי להתפתחות חיובית.

"אנו מבקשים שתסייע לנו להעביר יהודים ניצולי שואה מפולין לארץ ישראל. אלה יהודים אומללים, שאיבדו את כל משפחתם ואת חייהם במלחמה".

"וכיצד ביכולתי לסייע?", צמצם הקצין את עיניו בחשד.

ר' שמאי נשם עמוקות. הוא הביט היישר בעיניו הקצין. "אני פונה אליך כאח לאח. אנו נשכור אנייה. יעדה

הרשמי יהיה איטליה. בשלב הראשון עלינו לצאת מחופי פולין, וכאן אנו זקוקים לעזרתך. כמפקד משטרת החופים, אנה העלם עין מן האנייה. בהמשך כבר נסתדר".

ההתלבטות ניכרה היטב על פני המפקד. הוא הרהר כמה רגעים, ואז השיב: "בסדר גמור. אדאג לענייני!".

שמחה גדולה מילאה את לבם של העסקנים. הם הודו לו בהתרגשות ונפרדו ממנו בהבעת תודה עמוקה. במרץ ניגשו לאתר ספינה מתאימה, ובמהרה השיגו את כל הדרוש.

ביום המיוחל יצאו ר' שמאי ור' אהרן לנמל גדנסק, השוכן במפרץ בדרום הים הבלטי, שממנו הייתה הספינה

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

פרנסה לקב"ה

אנחנו מבקשים מהקב"ה שיגאל אותנו מכל הצרות וייתן לנו פרנסה בהרחבה, אך גם הקב"ה מבקש פרנסה מאיתנו. בזוהר (חלק ג זב), נאמר: "ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים". כלומר, היהודים הם המספקים את הפרנסה לאביהם שבשמים.

מינוח בעל משמעות דומה מופיע גם בתורה שבכתב. הקב"ה קורא לקרבנות 'לחמי' - הלחם שלי. על-ידי העלאת הקרבנות נוצרת בעולמות העליונים פעולה דומה לזו שנוצרת באדם על-ידי אכילת הלחם. גם בזה משתקפת אותה נקודה של מתן 'פרנסה' לקב"ה על-ידי מעשינו ופעולותינו בעולם הזה.

הנפש זקוקה למזון?

הדבר יובן על-פי מהותן הפנימית של האכילה והפרנסה אצלנו. האדם מורכב מנפש וגוף. הנפש כשהיא עצמה אינה זקוקה למזון, אך כאשר הנפש שוכנת בתוך גוף גשמי, היא זקוקה לאכילה ולשתייה כדי לחבר אותה עם הגוף. אדם רעב וצמא חש כאילו נפשו מתרחקת מגופו, וכאשר הוא אוכל ושותה - הוא מרגיש שכוחות נפשו חוזרים אליו. ביטוי השגור בפי הבריות הוא: "הארוחה הזאת השיבה את נפשי". אם כן, פעולת המזון היא לחבר את כוחות הנפש עם הגוף, ועל-ידי המזון הנפש מתלבשת היטב בתוך הגוף ובכל איבריו.

דימוי זה של הנפש והגוף מקביל להתלבשות של הקב"ה בעולם. חז"ל אומרים (מדרש תהילים קגא): "מה הנפש ממלאה את הגוף, כך הקב"ה ממלא את העולם". כלומר, הקב"ה נמשל לנפש, והעולם - לגוף. וכאן דרוש חיבור בין ה'נפש' ל'גוף' - בין הקב"ה לעולם - חיבור בדוגמת מזון המחבר את נפש האדם עם גופו.

חיבור זה נעשה על-ידי עם ישראל בקיום התורה והמצוות. כשיהודים עוסקים בתורה ובמצוות הם גורמים שהקב"ה יתלבש, כביכול, בעולם. במילים אחרות, על-ידי התורה והמצוות שופע אור אלוקי רב יותר לעולם, והוא מקבל חיות רבה ועשירה לאין ערוך. מצב העולם לפני קיום התורה והמצוות דומה למצבו של אדם שנפשו יוצאת ברעב, והתורה והמצוות הן בבחינת סעודה שמשיבה את הנפש ומרעיפה שפע אלוקי בכל העולמות. במיוחד הדבר בא לידי ביטוי בעבודת הקרבנות, ולכן נקראו 'לחמי' - לחמו של הקב"ה.

פרנסה בשלמות

לכן עם ישראל נקרא ה'פרנס' של הקב"ה, מפני שהוא, על-ידי מעשיו ופעולתו, גורם לקב"ה כביכול להתלבש בתוך העולמות ולהחיותם. יהודי הוא בדוגמת פרנס, שמספק מזון ומשקה, ובכך מחיה את נפש מפורנסיו.

דבר דומה מצוי בדברי חז"ל: "כשעלה משה למרום, מצאו למלאך 'סנדל' שקושר קשרים לקונו ומתפילותיהם של ישראל". כלומר, התפילות שיהודים מוציאים מפיותיהם נעשות למעלה כתרים לראשו של הקב"ה, כביכול. הדבר מבטא את הכוח הגדול שיש ליהודים, שתפילותיהם ומעשיהם מגיעים עד למעלה מעלה ופועלים את פעולתם בהרעפת שפע אלוקי רב ועצום לעולם.

הכוח הזה נעוץ בשורשו האלוקי של יהודי, שהוא חלק אלוה ממעל ממש. אילו היה היהודי חלק מן הבריאה וממגבלותיה לא היה בכוחו לפעול במעשיו ובעבודתו שהקב"ה יתלבש בעולמות ויחיה אותם; אבל מאחר שהוא למעלה מהבריאה - יש לו היכולת להיות כביכול ה'פרנס' של הקב"ה.

בזמן הגאולה תבוא ה'פרנסה' הזאת לידי שלמות. עבודתנו תהיה שלמה, וממילא גם החיבור בין הקב"ה ובין העולם יהיה בתכלית השלמות. הדבר יבוא לידי ביטוי בשפע הגדול שיהיה אז, שכן ה'פרנסה' של הקב"ה מביאה גם את הפרנסה שלנו, כאן בעולם הזה הגשמי.

אמורה לצאת. עבודם בכניסה אל הנמל ניגש אליהם אדם לבוש בגדים אזרחיים ושאלם ביידיש: "הכול בסדר?". ר' אהרן נרתע בבהלה לאחור, אך אז זיהה את פניו של האיש - זה היה הקצין היהודי. "אני מקווה שכן", השיב.

זה היה לילה חורפי וחשוך. בחסות העלטה חמקו נוסעי הספינה אל הנמל והופנו במהירות אל הספינה שהמתינה להם. בזריזות רבה התמקמו בבטן האנייה. אלה היו גברים ונשים, מבוגרים וצעירים. על פני כולם ניכרו אותות הסבל שעבר עליהם בשנות הזעם. האם סוף־סוף יזכו לראות ימים יפים יותר?

לאחר שעלה אחרון הנוסעים הורם העוגן והספינה החלה לנוע אט־אט אל מחוץ לנמל. פתאום ניסרה צפירה רמה את האוויר והפילה חרדה על כל הנוסעים. האנייה עצרה. זרקור רב עוצמה האיר את הסיפון. בעקבותיו עלתה על הספינה פמליית קצינים ממשמר החופים הפולני.

"מי כאן האחראי?", נשמעה השאלה.

ר' שמאי נדהם. בין הקצינים היה גם המפקד בכבודו ובעצמו. ארשת פניו הייתה מאיימת וחורשת רע. מה מתרחש כאן? "שאלתי מי האחראי!", הרעים קולו של הקצין.

ר' אהרן גרינמן פסע קדימה. הוא הרים את ידו בחשש: "אני האחראי!". הוא התקרב אל הקצין, ואז שאל ביידיש, בלחשיה: "מה קרה?". למרבה חרדתו הקצין התעלם לחלוטין מן השאלה. "אני מבקש לראות מסמכים של כל הנוסעים. מי שלא יציג מסמך כשר, יילקח מיד למעצר ולחקירה".

באותו רגע פעל ר' שמאי בתעוזה יוצאת מן הכלל. הוא ניגש אל ר' אהרן ולחש קצרות על אוזנו. ר' אהרן פנה אל הקצין, הביט בעיניו ואמר לו ביידיש: "אם אינך עומד בדיבורך, השב לי את עשרים אלף הדולרים שקיבלת ממני!".

הקצין מצמץ בעיניו בתימהון. "על מה אתה מדבר?", שאל ביידיש את ר' אהרן. "אתה מכחיש שקיבלת ממני כסף?!", החזיר כנגדו העסקן. "לא קיבלתי מאומה!", רתח הקצין. "את זה תיאלץ לספר למשטרה, לבית המשפט. לא רק אנחנו נשב בבית הסוהר; גם אתה".

הקצין הבין שנקלע למצוקה. כיצד יוכיח שלא נטל שוחד מן העסקנים? לאחר שחכך בדעתו שב אל קבוצת הקצינים הממתנה למוצא פיו והודיע: "נסיעתה של האנייה ונוסעיה מאושרת!".

(על-פי 'הגאון החסיד')

ילד הגניזה שמצא אוצרות

כבר מתמקד בארבע־עשרה שכונות סביב מאה שערים, כל שכונה וההיסטוריה שלה. יותר משלושת אלפים תמונות, פרסומים וקטעי עיתונות רלוונטיים מתפרסמים בספרי.

סיפורה של שכונה

במה ייחודה של מאה שערים? קלוגר מסביר: "ההתיישבות מחוץ לחומות נעשתה טיפין טיפין. אחת השכונות הראשונות הייתה מאה שערים, שנהפכה סמל ליישוב ירושלים החדשה, ובעקבותיה קמו עוד שכונות.

"רב היה המשותף לשכונות שקמו סביב מאה שערים, אך לכל אחת מהן הייתה גם הייחודיות שלה. היזמה להקמתה, העסקנים שלה, מבנה בתיה, רבניה ודמויותיה. בכל השכונות בלטו האווירה היהודית של שמירת תורה ומצוות, בתי הכנסת ששימשו לתורה ולתפילה, העמידה על העקרונות ומעשי החסד והצדקה."

עסקן למופת

אחד הסיפורים המופלאים שהוא מביא (מספרו של דב גניחובסקי) הוא על ר' זלמן בהר"ן, מייסד מאה שערים, בית ישראל, בית יעקב, שערי פינה, בתי ורשה ועוד. עני מרוד היה, אבל הקים שכונה אחר שכונה. הסדר שנקבע

כאשר ר' בנימין קלוגר נזכר בימי ילדותו עולה חיך שובב על פניו. הוא חוזר לימים שכעבור שנים רבות נהפכו לבסיס פורה לספריו הירושלמיים העסיסיים. ר' בנימין (69) נולד וגדל ברחובותיה של שכונת מאה שערים בירושלים. מילדותו היה נובר בגניזה שבכניסה לבית המדרש 'שועות יעקב'.

יום יום, בשובו מהחדר, הכניס את ראשו לגניזה ולעתים אף השתחל כולו פנימה. המשיכה לדברי הגניזה לא עזבה אותו גם כשנעשה נער. שקי הגניזה הפרטית נערמו בביתו. יחלפו שנים ור' בנימין הצעיר יתחיל להשיק ספרים המספרים את סיפורה של ירושלים של פעם.

ניחוח ירושלמי

יותר מארבעים שנה משמש קלוגר חוקר וכותב בעיתון 'המודיע'. הוא מרבה לעסוק בפרקי היסטוריה ובמיוחד בשואה. בשנים האחרונות רשם פריצה גדולה, עם השקת שלושה ספרים. בראשון, 'מאה שערים שלי', הוא מספר את תולדותיה ואת ההווי של שכונת מאה שערים, ובמיוחד סיפור הגניזה המרתק. בספרו השני, 'רחוב מאה שערים', הוא מגולל את סיפורו של רחוב שכולו 780 מטרים. כל חנות וגלגולה. והכול מלווה תמונות מהעבר וגם מההווה.

בספרו השלישי, 'מאה שערים ושכנותיה', הוא

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

ניקוי במקום בדיקה?

שאלה: האם ניקוי חדר לפני פסח, מתוך הקפדה שאחרי הניקוי לא יכניסו לתוכו חמץ, פוטר אותו מבדיקת חמץ?

תשובה: יש מקומות רבים בבית שמן הדין היו חייבים בבדיקת חמץ, אך קשה להוציא את תכולתם באותו לילה, כדי לעשות את הבדיקה. דוגמאות למקומות כאלה: מקררים, ארונות מטבח (מלאים כלים, שבמקצתם כבר נכנסו כלי הפסח), מזווה, פינת צעצועי ילדים, פינת מחשב ועוד.

יש מקום לדון על פטירת המקומות האלה מבדיקה משני טעמים: א) מדין "מקום שאין מכניסים בו חמץ" - אין צריך בדיקה. ויש לברר אם הניקיון וההקפדה הופכים את החדר, הפינה או הארון למקום כזה, וכמה זמן יש לעשות זאת לפני זמן הבדיקה. יש שדרשו לעשות זאת קודם ה"שלושים יום שלפני הפסח", ויש שדרשו לעשות זאת

שלושה ימים לפניכן, כדי לתת 'חזקה' למקום, שאין מכניסים בו חמץ. ב) מכיוון שעצם הניקיון המדוקדק דינו בבדיקה. אלא שכדי שהדבר ייחשב כבדיקה יש לעשות זאת "לאור הנר", ובכלל זה תאורה חשמלית, או לאור השמש - אם המקום נמצא ממש מול חלון (מובן שבדיקה זו נעשית בלי ברכת הבדיקה).

למעשה, אם יש צורך בכך, אפשר לסמוך על האמור ולהימנע מבדיקה במקומות האלה. ואגב, זו סיבה נוספת שנתנו האחרונים בדורותינו למנהג להניח עשרה פתיתי חמץ לפני הבדיקה, אף שמן הדין המצווה היא רק לחפש חמץ ולא למצוא חמץ, וגם מי שבדק ולא מצא מאומה - המצווה והברכה הן כראוי בשלמותן. אלא מאחר שמנקים מקומות רבים כנ"ל, ורוצים לקיים את הבדיקה בברכה, יש חשיבות מיוחדת להנחת הפירורים, המחייבת בבדיקה.

מקורות: ראה פסקי תשובות ס' תלג ס"ק ה, נטעי גבראל הל' פסח ח"א פ"ז ס"ט, וש"נ.

קלוגר וספרו. שכונות ירושלים שהן עולם מלא

היה, כי עם השלמת בניית הבתים עשו הגרלה בין המבקשים להתיישב. כאשר ערך ר' זלמן את ההגרלה על עשרת הבתים הראשונים, לא הופיע שמו בין המועמדים. ראשית, לא היה לו כסף לשלם, ושנית, הוא לא רצה להיפרד מחדרו שבעיר העתיקה, שמחלונו נשקף הר הבית.

קניית שכונת בית ישראל הסתיימה בערב יום הכיפורים. ר' זלמן לקח עמו את הסעודה המפסקת למשרד הטאבו, וסיים את העסקה עם כניסת היום הקדוש. לעצמו לא לקח מאומה. "דיי לי בנחלה אחרת המזומנת לי מכבר", אמר, והתכוון לחלקה שקנה בהר הזיתים.

הסרת משקפיים עושים בבי"ח

מחיר קבוצתי!
*לתקופת בין הזמנים בלבד

לביקת התאמה ללא תשלום: **03-7922620**

יש חיים לאחר החיים

ביטוח חיים:

לא נעים לחשוב על זה אבל אין ברירה אחרת.

ביטוח חיים בתנאים ייחודיים!

יעוץ חינם:

077-444-7777

מרגישים חג באושר עד

פסח כשר...
אושר עד

